

तदर्थमेव तव सृष्टिः.....

● (सं०) वीरनारायणः

कश्चन धनिकः । धनवत्ताकारणतः तस्य नाम सर्वत्र श्रूयते । पत्रिकासु तस्य चित्राणि प्रकाश्यन्ते । जनाः तस्य प्रशंसां बहुधा कुर्वन्ति । प्रतिदिनं सः श्रद्धया देवपूजां करोति । मन्दिरादिभ्यः धनं ददाति । व्रताचरणादिकमपि करोति ।

अथैकदा कार्यानेन गृहं प्रति गमनसमये चतुष्पथे रक्तदीपकारणतः तदीयं यानं स्थगितम् । सः बहिः दृष्टिं प्रासारयत् । तदवसरे भिक्षायाचननिरता सुन्दरानना म्लानमुखा विकीर्णकेशा काचित् बालिका दृष्टा । तस्याः मुखदर्शनेन एव ज्ञायते स्म - सा महत्या बुभुक्षया, श्रान्त्या, ज्वरेण च बाध्यमाना अस्ति इति ।

सर्वेषु पश्यत्सु एव सा पादपथपार्श्वे अपतत् । एतत् दृष्टवन्तः केचन पादचारिणः तस्याः साहाय्यार्थम् उद्यताः । केचन तस्यै जलं दत्तवन्तः । पुनः केचन आहारं दत्तवन्तः । सा मन्दम् उत्थाय उपविश्य

आहारस्य खादने उद्यता अभवत् । तावता चतुष्पथे हरितदीपः प्रकाशमानः जातः । रुद्धानि सर्वाणि यानानि वेगेन गमनम् आरभन्त । धनिकस्य यानम् अपि अग्रे अगच्छत् ।

धनिकस्य नेत्रयोः तस्याः एव चित्रम् । पूजासमये अपि मार्गे प्रवृत्ता सा एव घटना असकृत् आवर्तते स्म तस्य मनसि । सः भगवन्तं प्रार्थयत् - ‘हे भगवन् ! सा तु बालिका कुसुमकोमला । विकासोन्मुखा कलिका इव सा । तादृश्यै किमर्थं कष्टं ददाति भवान् ? किमर्थं तस्याः जीवने महत् कष्टम् ? तस्याः कष्टं निवारय कृपया’ इति ।

तावता तस्य कर्णयोः ध्वनिः श्रुतः - ‘‘तदर्थमेव अहं भवन्तं भवादृशान् च सृष्टवान् अस्मि’’ इति ।

एतस्य श्रवणात् धनिकः क्षणकालं स्तब्धः । ततः तस्य मनसि विचाराः आगताः । सः अचिन्तयत् - ‘‘सत्यम् ! एतादृशानाम् असहायानां जनानां सेवायै एव भगवता अस्मादृशाः सृष्टाः । अपारा सम्पत्तिः अपि अस्मभ्यं तेन दत्ता । किन्तु वयं तां स्वसुख-ख्याति-भोगस्थानमानाद्यर्थं व्ययीकुर्वन्तः स्मः ।....’’

सः झटिति उत्थाय तस्याः बालिकायाः गृहस्य अन्वेषणाय निर्गतः । अल्पेनैव प्रयत्नेन तस्याः गृहं तेन प्राप्तम् । तद्गृहे महत् दारिद्र्यम् । बालिका ज्वरग्रस्ता सती शेते । तस्याः चिकित्सार्थं गृहे धनं नास्ति ।... सः धनिकः झटिति तां बालिकां चिकित्सालयं नीत्वा चिकित्साव्यवस्थाम् उपकल्पितवान् । तस्य गृहस्य जनेभ्यः आहारव्यवस्था अपि तेन उपकल्पिता ।

तस्मात् दिनात् आरभ्य एतादृशानां निर्धनानां साहाय्याय सः अधिकस्य समयस्य विनियोगम् आरब्धवान् । तेषाम् उपकाराय प्रभूतः धनव्ययः अपि तेन कृतः ।

